

تاریخ ارداق

با تبارشناسی واژه‌ها

پژوهش و نگارش: محمدعلی صالحی

انتشارات اندیشه زرین

۱۳۹۲

سرشناسه: صالحی، محمدقلی، ۱۳۱۹-

عنوان و نام پدیدآور: تاریخ ارداد با تبارشناسی واژه‌ها / پژوهش و نگارش محمدقلی صالحی.

مشخصات ظاهری: قزوین، اندیشه زرین، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۶۴ ص.

شابک: ۵۰۰۰۰ ریال، ۲۹-۵-۶۶۷۳-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: ارداد

موضوع: ارداد - تاریخ

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ص ۲۸ / ۲۰۷۳ DSR

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۳۶۱

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۲۰۶۲۹

قزوین - خیابان نادری جنوبی - نبش کوچه امیر امجد - پلاک ۱۱۱ - انتشارات اندیشه زرین. تلفن: ۲۲۳۸۷۳۴

تاریخ ارداد (تبارشناسی واژه)

➤ پژوهش و نگارش: محمدقلی صالحی

➤ صفحه‌آرا: زهرا رادمرد

➤ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲

➤ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

➤ چاپ و لیتوگرافی: سعیدی

➤ قیمت: ۵۰۰۰ تومان

➤ شابک: ۵-۲۹-۶۶۷۳-۶۰۰-۹۷۸

➤ (عکس روی جلد مربوط به مدرسه امید قزوین می‌باشد که در سال ۱۲۸۴ ه.ش توسط قاضی ارداقی تأسیس شده است.)

فهرست

۱	پیشگفتار
۵	فصل اول: تاریخ ارداق
۷	نامگذاری دشتابی
۹	نامگذاری ارداق
۱۱	قلعه غضنفر
۱۲	ستاره تپه
۱۳	چهار پهلوان
۱۳	روایت تاریخ گزیده
۱۳	ساکنین قلعه
۱۴	آمدن کُردها به ارداق
۱۴	نامداران دیگر
۱۵	تقسیم ارداق به ۲ بخش
۱۷	وضع فرهنگ ارداق

۱۸		مراسم مذهبی
۱۸		امور انتظامی و قضایی
۱۸		کشاورزی
۱۹		باغات
۱۹		دامداری
۲۰		امنیت
۲۰		اعتیاد
۲۰		مساحت و همسایه‌ها
۲۱		ورزش
۲۱		سید
۲۱		نیکوکاری
۲۱		بهداشت
۲۲		تغذیه
۲۳		لباس
۲۳		ظروف
۲۳		ابزار کشاورزی
۲۴		ورود تریاک به ارداق
۲۵		ورود خمسه‌ای‌ها به ارداق
۲۵		نگاهی به زندگی کل کشور
۳۰		مراسم مذهبی
۳۱		امور انتظامی
۳۱		کشاورزی بعد از سال ۱۳۰۰
۳۱		ورزش
۳۲		دامداری

۳۲	تغذیه
۳۲	بهداشت
۳۳	لباس
۳۳	صنایع دستی
۳۳	وضع پیشه‌ها
۳۳	وضع اقتصادی
۳۴	مراسم مذهبی
۳۴	فرهنگ
۳۴	امور انتظامی
۳۶	امنیت
۳۷	امور انتظامی دوره بعد
۳۸	جنگ جهانی دوم
۳۹	کشته شدن کریمی
۴۰	بعد از جنگ جهانی دوم
۴۲	ورزش در دو دهه ۲۰ و ۳۰
۴۳	سه پیش آمد در اواخر دهه ۱۳۳۰
۴۴	ارداق در سال‌های (۴۲-۵۷)
۴۶	پدیده شوراها
۴۸	شورای اول
۴۸	شورای دوم
۵۱	شورای سوم
۵۴	مدارس ارداق
۵۵	بخشداری ارداق
۵۶	پاسگاه ارداق

۵۶	خاطرات نویسنده از وضع جغرافیایی دهه ۱۳۲۰
۵۸	شعر مثلث و خاطرات نویسنده
۶۷	فصل دوم: خانواده قاضی ارداقی
۶۹	خانواده قاضی
۷۰	سرگذشت قاضی
۸۱	میرزا علی اکبر خان ارداقی
۸۶	نمونه‌ای از زیرکی میرزا علی اکبر خان
۸۷	خسرو ارداقی
۸۸	میرزا احمد آقا امینی
۹۱	فصل سوم: اهل فرهنگ ارداق
۹۳	اهل فرهنگ ارداق
۹۴	مکتب‌داران شیوه قدیم
۱۰۱	از دانش آموختگان و شاعران جدید ارداق
۱۰۲	دکتر محمد صالحی
۱۰۵	محمدقلی صالحی
۱۰۹	ابوالفضل مافی
۱۰۹	وجیه الله شیخی
۱۱۱	مهدی امینی
۱۱۳	فصل چهارم: زبان ارداق
۱۱۵	زبان ارداق
۱۱۶	واژه‌های گرفته شده از گویش سمنانی
۱۱۸	نام‌های فارسی در زبان ارداق (ابزار کشاورزی)
۱۲۶	واژه‌های ارداقی که ریشه فارسی یا تاتی دارند
۱۳۱	فصل پنجم: زنان ارداق

۱۳۳	زنان نامدار ارداق
۱۳۷	فصل ششم: الموت
۱۳۹	الموت
۱۴۵	فصل هفتم: مازندران
۱۴۷	مازندران
۱۵۳	مآخذ

پیشگفتار

از کودکی علاقه زیادی به دانستن هر واژه داشتم و آنها را در ذهن خود مرتب می‌کردم تا دانستم که یک طرف ارداق، احمدآباد و طرف دیگرش سعیدآباد است. به دیال‌آباد که رسیدم، واژه دیال مشکل شد تا پس از چهل سال معنی آن را دریافتم. در سال‌های ۱۳۳۴ و ۱۳۳۷ که در سگزآباد و تاکستان بودم، زبان تاتی را آموختم که این باعث تشنگیم به آموختن همه لهجه‌های پراکنده در بهمن ایران زمین و گستره زبان فارسی گردید. گرچه این کار مشکل است، اما خوشه‌چینی و به دنبال هدف گشتن، شدنی است. در این زمان (۱۳۷۷) شرف‌آشنایی با جناب آقای علی صالحی شهیدی فرهمندی که عاشق اعتلاء فرهنگ ایران است، ویژه اگر این اعتلاء از قزوین برخیزد نصیب شد که این ناچیز را به مکتب استاد بزرگ دبیرسیاقی برد تا با گذشت زمان به نظرش رسید که می‌توانم تاریخ ارداق را بنویسم. کتاب‌های لهجه بخارایی، سمنانی، بویراحمدی، خوانساری و آواده‌ای را در اختیارم گذاشت و با اصرار و تشویق بسیار به نوشتن وادارم کرد. در این مدت از متون باستانی هم چیزهایی دستگیرم شده بود «از

جمله کتاب ادبیات مزدیسنا». دانستن لهجه‌های مختلف آریایی که در همه متون باستانی نیز هست، یاریم می‌کرد تا از آن‌ها نیز مطالب سودمندی به دست آورم. استاد پاکیزه دل جناب سمیعی‌زاده هم مساعدت‌هایی نمودند، یادداشت‌های نامرتبی فراهم آورده بودم ولی هنوز دلیری نداشتم که کتاب را بنویسم آن هم کتابی بدون مأخذ. تا شرف ارادت به استاد حمیدعابدی‌ها را یافتم و معظم‌له این یادداشت‌ها را خواندند و تمجید بسیار امیدوار کننده نمودند که با احساس اعتماد به خود مطالب را مرتب و تقاضای چاپ کردم.

اعضاء شورای شهر ارداق هم کتاب را خواندند و چون احترامشان به این ناچیز افزون شد، می‌توان گفت پسندیدند اکنون توان بیان سپاسگزاری خود را از الطاف جناب شهیدی و جناب عابدی‌ها ندارم شری را که در زمان جوشش این سپاسمندی سروده‌ام تقدیمشان می‌کنم. از خوانندگان محترم تقاضا دارم کاستی‌ها را ببخشند و از صاحبان ذوق درخواست می‌کنم پای بر شانه‌هایم بگذارند و از شاخه‌های بالاتر میوه بچینند و این کتاب را برای چاپ بعدی پربار کنند.

مرا در سر این اندیشه این نبود	که ارداق چون بود و چونین نبود
ز بسیار تشویق آن نیک مرد	دلم گشت نرم و رخ آرم کرد
فراوان کتاب و نوشته که داشت	به اصرار و طیش به نرم گذاشت
کتب هر چه خواندم به شوقم فزود	در آگهی‌ها به رویم گشود
علی شهیدی به نام و نشان	نهال ارادت به دل‌ها نشان
خدا نیک نامیش تابان کناد	هر آنچ از خدا خواهد او آن کناد
دگر گوهر تابناک ادب	چه از فارسی و زبان عرب
هم از اهل فرهنگ بر پایه تر	ز پیشینیان نیز پر مایه تر

تاریخ اردادق / ۳

که توفیق او آرزوی من است که او فرّ و فرهنگه میهن است
حمید و گران ارج و نامش حمید سر سرفرازان به پیشش حمید
کتاب مرا خواند و تشریف کرد که یارست چون اوش تعریف کرد؟

محمدقلی صالحی

۸۹/۴/۱۱

www.ketab.ir